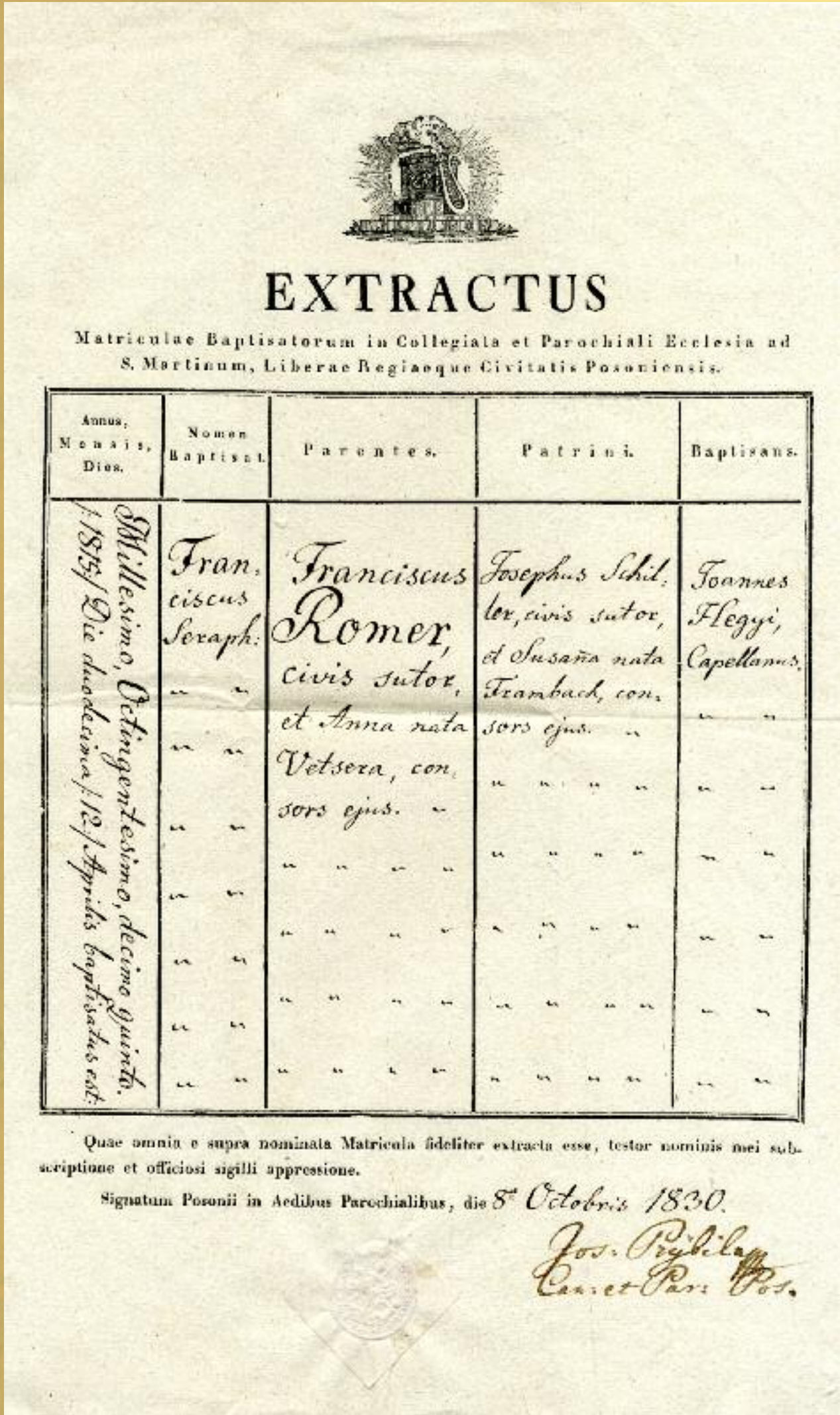

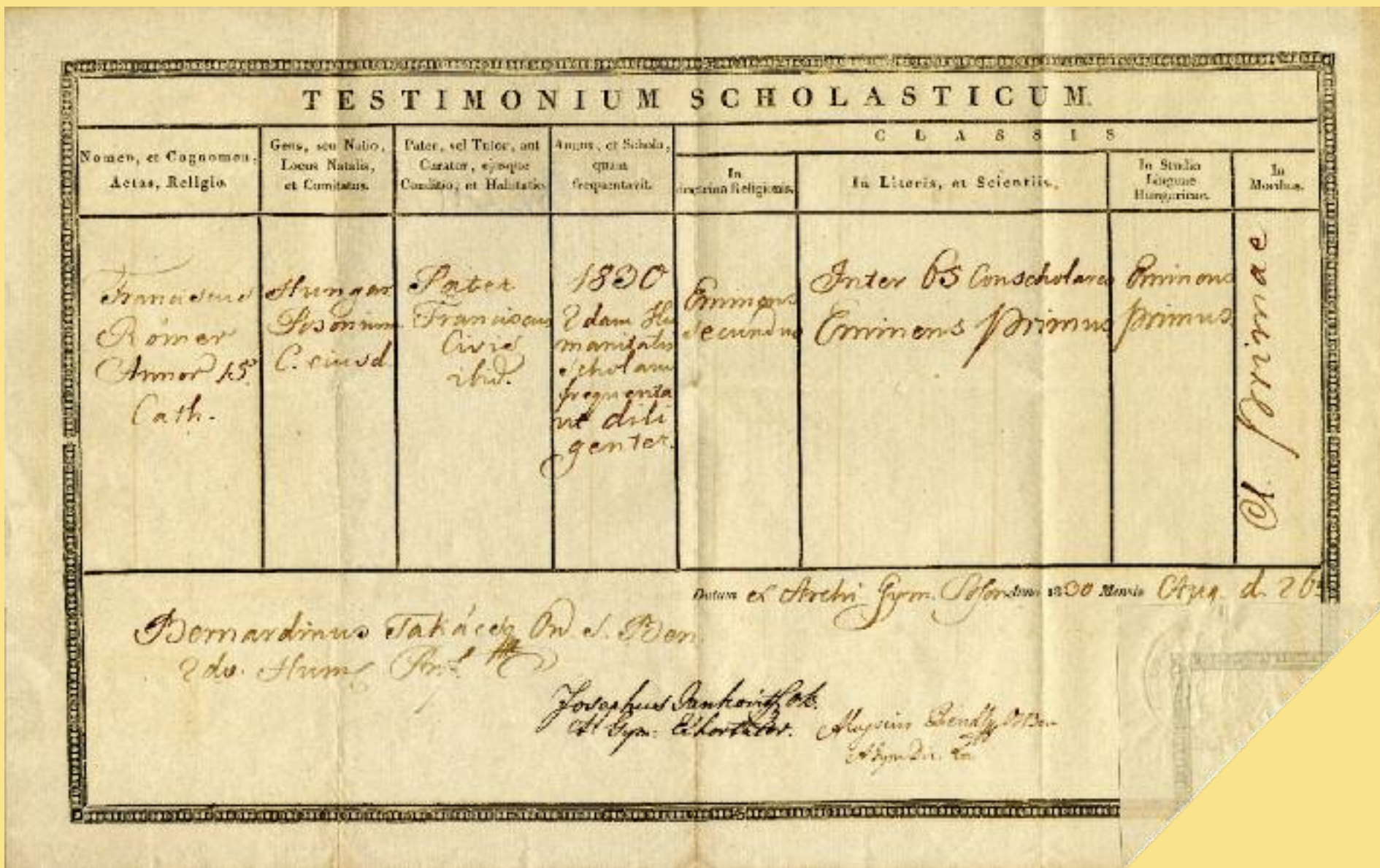
RÓMER FLÓRIS FERENC KANONOK, EGYETEMI TANÁR, RÉGÉSZ

(Pozsony, 1815. ápr. 12. — Nagyvárad, 1889. márc. 18.)

1. Rómer anyakönyvi kivonata
(Pannonhalmi Főapátság, Könyvtár)

Rómer Ferenc Pozsonyban született, 1815. április 12-én. Bécsi származású apja jómódú cipész volt, két fiútestvérével együtt gondos nevelést kaptak. Ferenc az elemi iskoláit és a gimnáziumot Pozsonyban végezte, szlovákul egy évig tanult Trencsénben, magyarul egy évig Tatán. A bencés rendbe lépése (1830. okt. 16.) után Győrött, Pannonhalmán és Bakonybélben folytatta tanulmányait. (1–2.kép)

2. Rómer pannonhalmi bizonyítványa
(Pannonhalmi Főapátság, Könyvtár)

Tanárai között van Guzmics Izidor, Maár Bonifác, Czinár Mór, akik a történelem szeretetére, az oklevéltan rejtelmeire és a tudományos munka iránti tiszteletre és alázatra tanították. A pannonhalmi könyvtárban és levéltárban található ősnymtatványok, régi kéziratok iránt Czuczor Gergely keltette fel az érdeklődését, mely egész életére kihatott. (3. kép)
1836. május 24-én tett szerzetesi fogadalmat.
1838. július 26-án pappá szentelték, Tihanyban káplán.
1839–42 között a győri gimnázium magyar-latin, utóbb természetrajz tanára.

3. Rómer Flóris rajza Bakonybélről
(Megjelent az Egyházi Tár 1938. 12. számában)

4. Rómer Flóris: Tengeri táj. Olaj, karton. 34,5x59 cm
(Szabó Júlia: XIX. század festészete Magyarországon c. könyv nyomán)

„s hozzám’ mint igazi barátjukhoz tisztelettel ragaszkodnak”

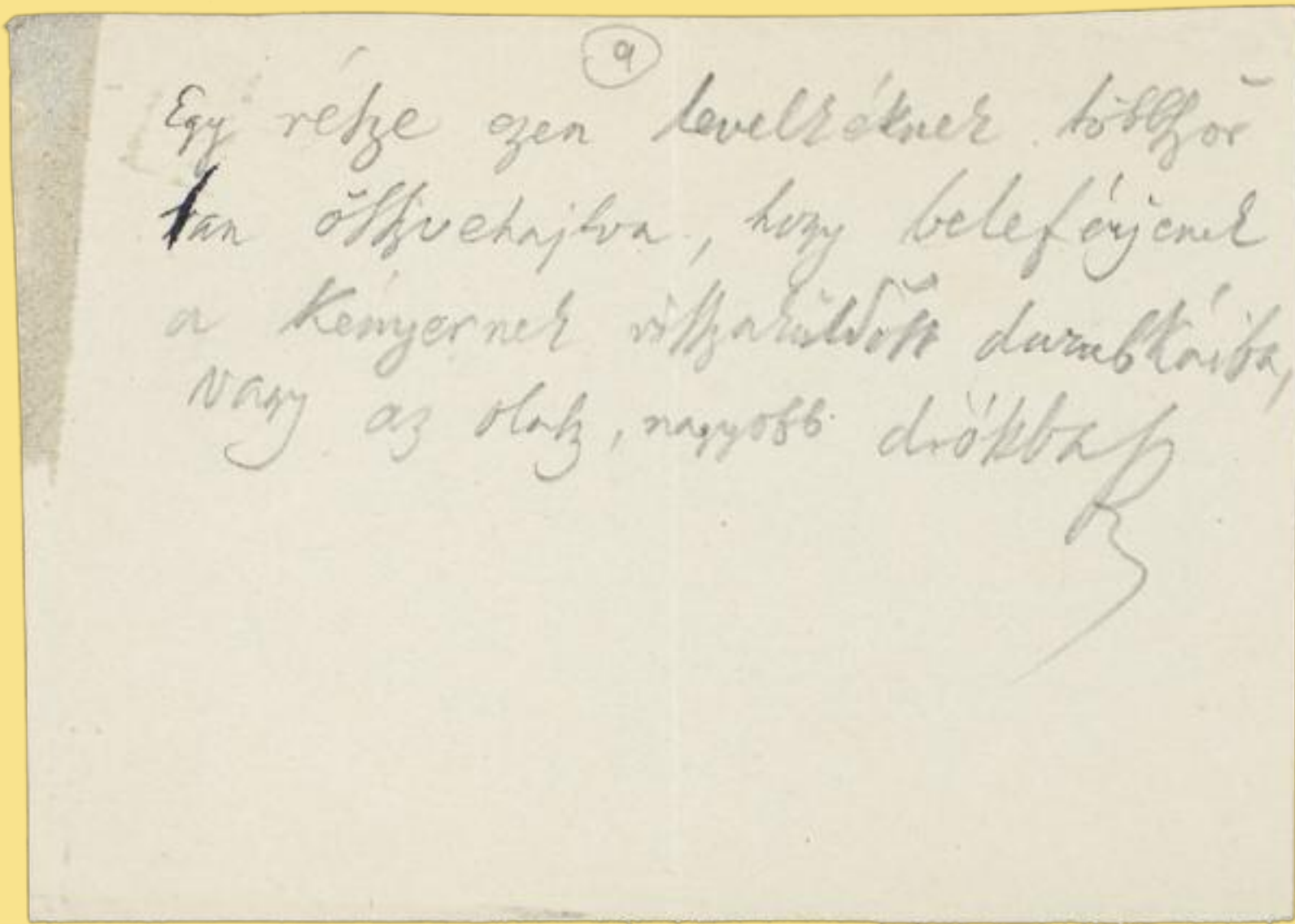
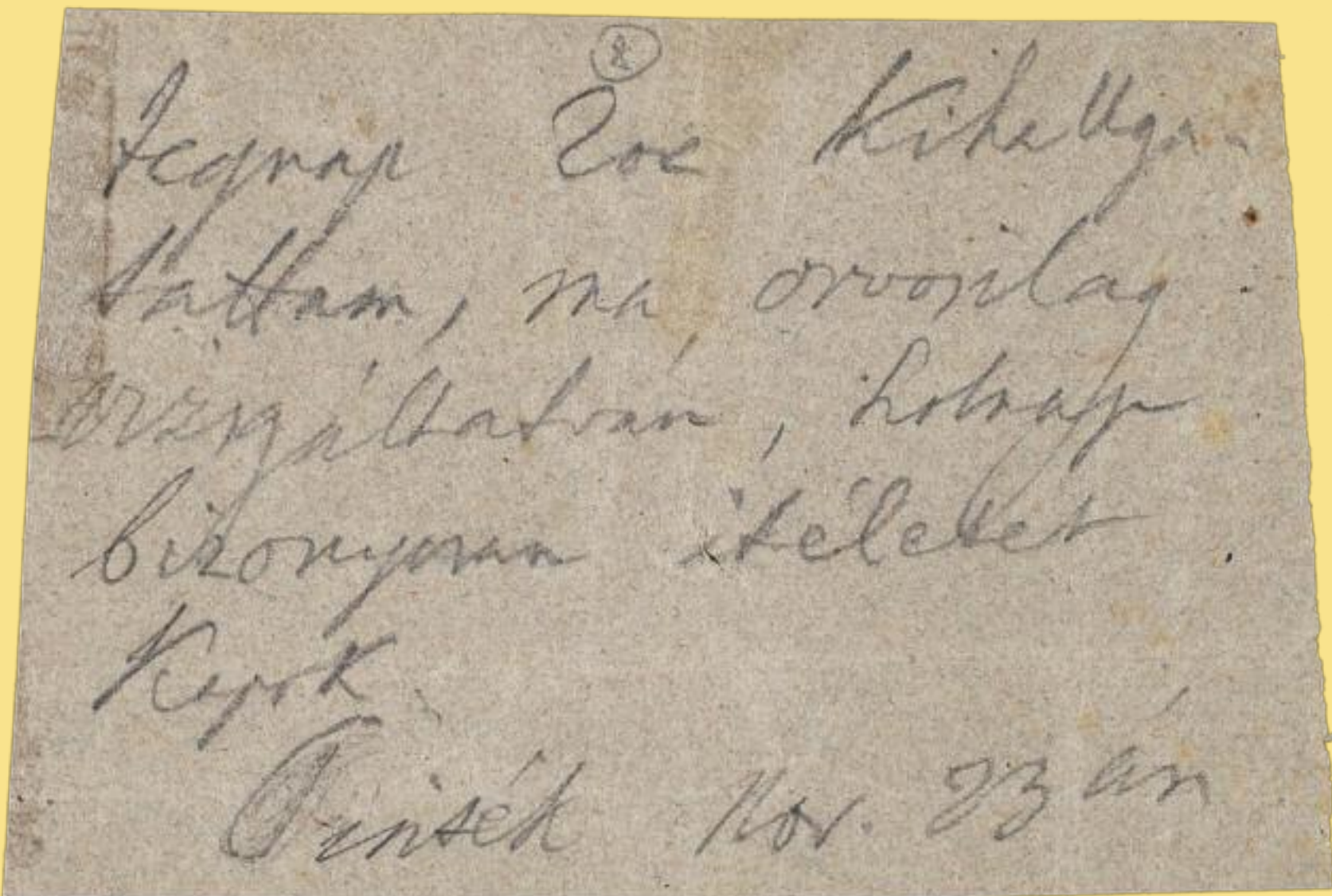
1844–45: a rendi növendékek tanára. Szabadidejében természettudományi kutatásokat, gyűjtéseket folytatott, állatokat, növényeket tanulmányozott Győr környékén, rajzolt, festett. Életre szóló barátságot kötött Ebenhöch Ferenc koroncói plébánossal. Szigorú, de közvetlen tanár volt, nem hagyományos módszerekkel tanított, gyakran tartott órákat kirándulások során a szabadban. (4. kép)
1845-ben meghívták a pozsonyi akadémiaára természetrajz tanárnak. Szemléltető falképeket készíttetett, előadásaira nemcsak tanítványai, hanem a város értelmisége is szívesen bejárt, tartott nyilvános előadásokat is. Folytatta kirándulásait, gyűjtötte a ritka növényeket, kővületeket, megtanulta a madarak kitömését, ligetet alakított ki Pozsonyban.
1847-ben megbízták József nádor fia, az ifjabb József főherceg (1833–1905) természettudományos oktatásával.

„a haza parancsolt”

1848: Rómer figyelemmel kísérte az 1848. márciusi eseményeket. Felkérték a főherceg további tanítására, de nem fogadta el. Pesten beállt önkéntes honvédnak; részt vett az óbarsi híd, a komáromi és budai sáncok építésében, a budai vár ostromában, amely után kapitányi rangban a Ludovika Akadémia tanárává nevezték ki,

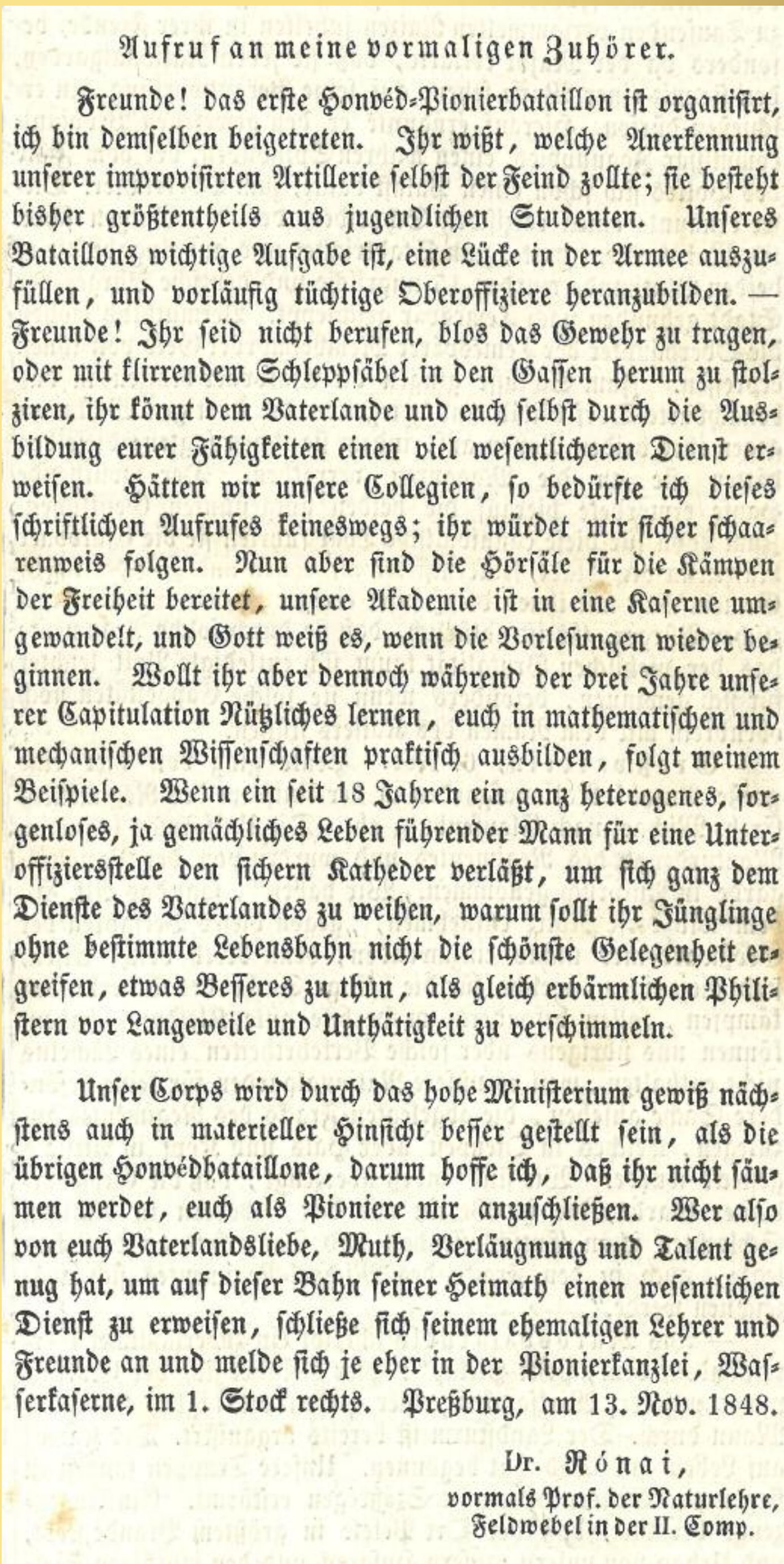

de állását már nem foglalhatta el. (5. kép)
1849 augusztusában Árva vármegye felé menekülésekor elfogták, és „a fegyveres zendülésben való részvétele miatt vasbilincsben töltendő nyolcz évi várfogságra” ítélték. Bécs, Alamóc, Josefstadt börtöneiben raboskodott. A fogság évei alatt matematikát, mérnöki tudományokat és francia nyelvet tanult, illetve könyvkötéssel foglalkozott. (6. kép)

6. . Rómer börtönből kicsempézsett feljegyzései: 1849. november 23-án, az ütelehozatal előtt és magyarázata a cédulák börtönből való kijuttatásának módjáról
(Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár, Analecta)

1854: szabadulása után Szuborics Antal, majd Erdődy Károly gr. gyermekeinek nevelője lett, ekkor fedezte föl a remetineczi (Varasd vm.) halkövéletek telepét.
1857-től Magyarkimlén volt lelkész, rövid ideig Kőszegen tanított.
1858-tól ismét Győrött, a gimnáziumban tanított, a szünidőkben a környéken folytatott gyűjtő utakat, kirándulásokat. Felhívást intézett a Győri Közlöny olvasóihoz a gimnáziumi szertár gyarapítása érdekében. Újabb felhívásában szorgalmazta, hogy a városrét helyén fűvészkertet hozzanak létre. Megalapította a Honvédligetet, sétatérre alakította a vásárteret. A Győri Közlönyben meteorológiai észleléseket, „légtüneményi” jelentéseket adott közre, sűrűn írt a római és középkori régiségekről is.
1859. május 6.: Az építészeti emlékek kutatására és fenntartására ügyelő Cs. K. Középponti Bizottmány a bencés gimnáziumot a környékbeli régiségek gyűjtőhelyéül jelölte ki.

5. Rómer Flóris felhívása pozsonyi diákjaihoz 1848. november 13-án a szabadságharcban való részvételre
(Megjelent a Pressburger Zeitung november 16-i számában)

7. Rómer az 1860-as évek elején
(Pannonhalmi Főapátság, Fotótár)

8. Reliefdíszes római korsó, 1861. május 18-án szállította be Rómer FLóris a győri múzeumba az egykori Városház (ma Rákóczi) utca egyik épülete udvarából, egy kőkoporsóval együtt

1860. május 30-án nyitották meg a bencés múzeumot a nyilvánosság számára. (8. kép)

„bebarangolom hegy-völgyeinket, pusztáinkat, szikláinkat”

1860: a szünetidőben a Bakonyban, majd a Vértesben, Nógrádban és a zalai Balaton-parton gyűjtött kövületeket, fölfedezte a turnisői és veleméri Árpád-kori freskókat. Híressé vált jegyzetfüzeteiben sorakoznak a rajzok és feljegyzések, a gyűjtött anyagot megjelenteti a Győri Közlönyben „Szűnnapi levelek E. F. k...i lelkész barátomhoz” címmel. Érthető, érdekes munkáját a nagy érdeklődésre való tekintettel 1860-ban A Bakony címmel — mindjárt két kiadásban — könyv alakban is kiadta Győrben, az erkölcsi elismerés sem maradt el.

1860. okt. 9-én a Magyar Tudományos Akadémia természettudományi osztályának levelező tagjává választották, székfoglaló értekezésében (1861. jún. 17.) elsősorban a Balaton és a Fertő tó közötti vidék középkori természeti viszonyait igyekezett rekonstruálni.

1861-ben beválasztották a győri városi törvényhatósági bizottságba. Ráth Károllyal szerkesztették és kiadták a Győri Történelmi és Régészeti Füzeteket. Pestre költözött.

9. Rómer fényképe 1862-ből (Pannonhalmi Főapátság, Fotótár)

10. Rómer Flóris 1871-ben (Pannonhalmi Főapátság, Fotótár)

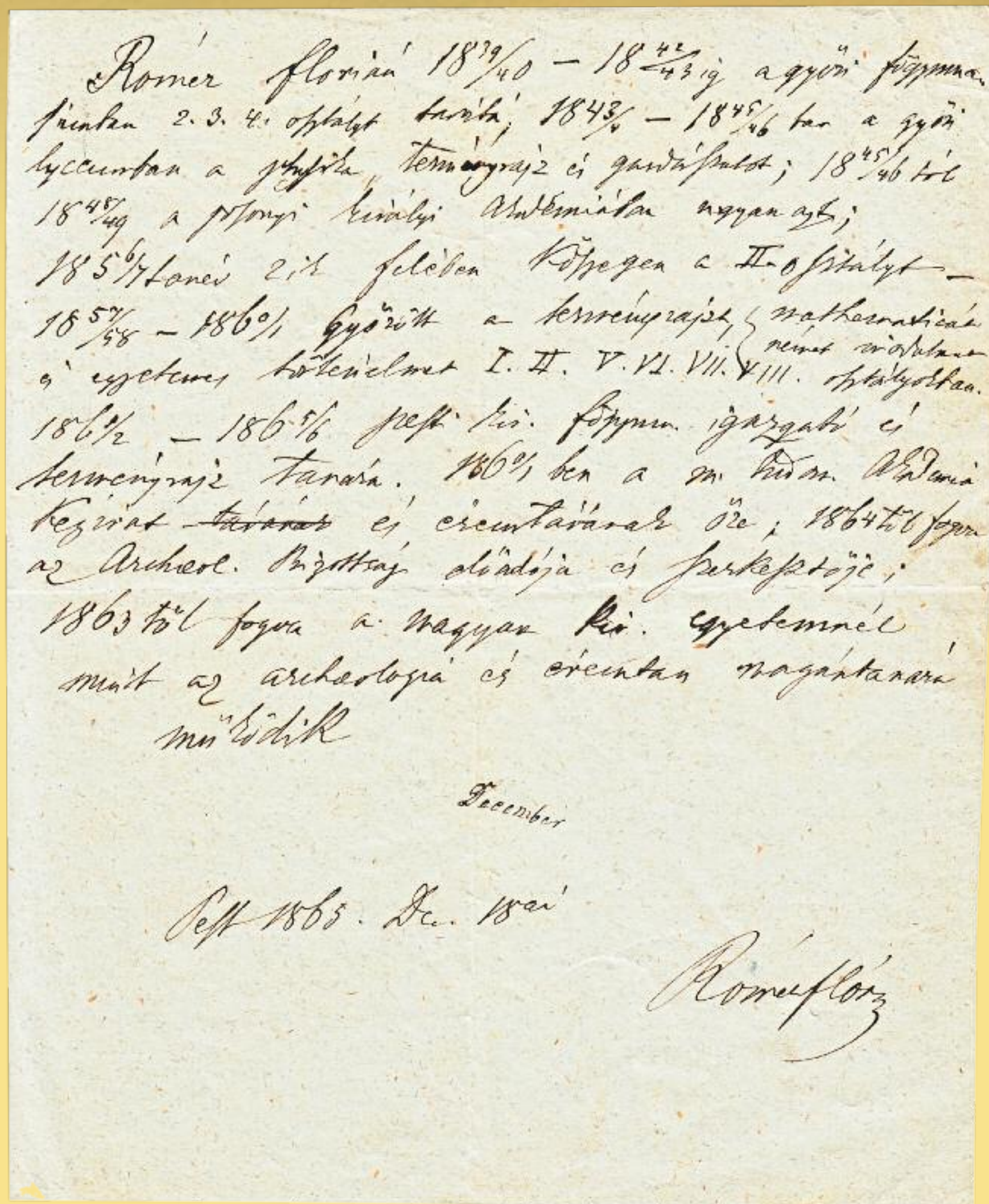
1861 őszén az Akadémia kéziratártnoka lett. Folytatta utazásait a Bakonyban, a Vértesben 1861–63 között. 1862-ben bejárta Zala vármegyét, érintve Vas vármegyét, illetve Nógrádban két hétig tanulmányozta a régi várakat, templomokat, földszereléseiket.

1862-ben rábízták a pesti királyi katolikus főgimnázium újjászervezését, 1867-ig igazgatta az iskolát. (9. Kép)

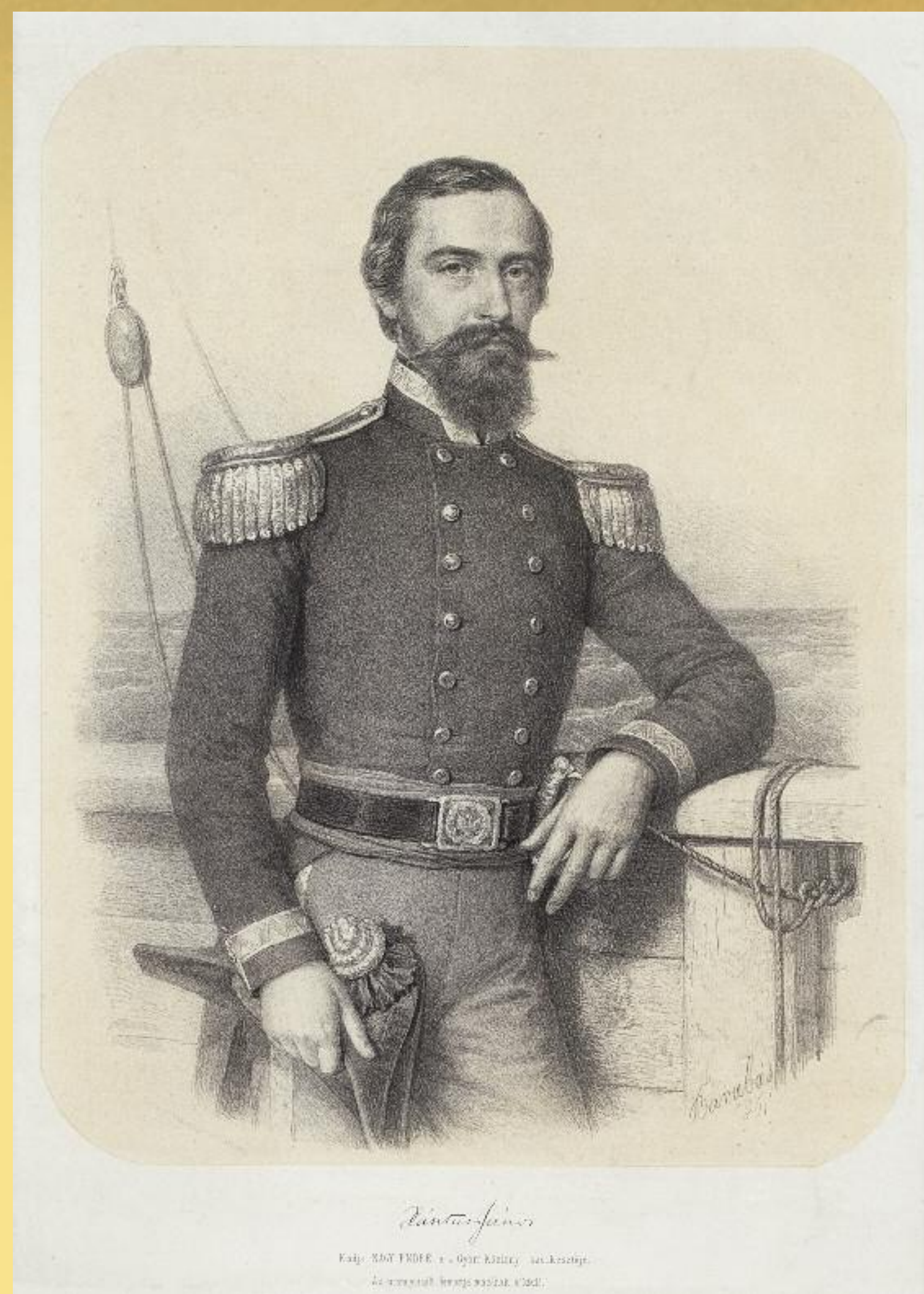
1863-ban a pesti egyetem érem- és régiségtani tanára. Részt vett a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűlésein (1863 Pest, 1864 Marosvásárhely, 1868 Kolozsvár — itt saját kezűleg tisztította meg a templom egyik kápolnájának freskóit). Az MTA Archaeológiai Bizottság titkáraként az Archaeológiai Közlemények szerkesztője lett.

1868–1877. június 2. között a pesti egyetem nyilvános rendes tanára volt. (11. kép) 1860-as évek második felében különösen szívesen foglalkozott Mátyás király könyvtárával, 97 Corvinát kutatott fel, nem riadva vissza távoli utazásoktól Olaszországtól Németországon és Franciaországon át Szentpétervárig. Kutatásainak eredményét az Akadémia 1876. évi ünnepélyes közgyűlésén ismertette.

1867-ben a Párizsi Világkiállításon a magyar pavilon régészeti kiállításának létrehozásában játszott jelentős szerepet, elkészítette és kiadta a katalógust, tárlatvezetéseket tartott.

11. Rómer működésének jegyzéke 1865-ből (Pannonhalmi Főapátság, Könyvtár)

12. Xántus János (1825–1894)

„ne sajnáljunk egy-két sort írni, hogy a nemzeti régészet nagy építményéhez ne járulnánk”

1869-ben a Magyar Nemzeti Múzeum régiségtárának őre lett. Szerkesztette és az első időkben jórészt írta is az Archaeológiai Értesítőt.

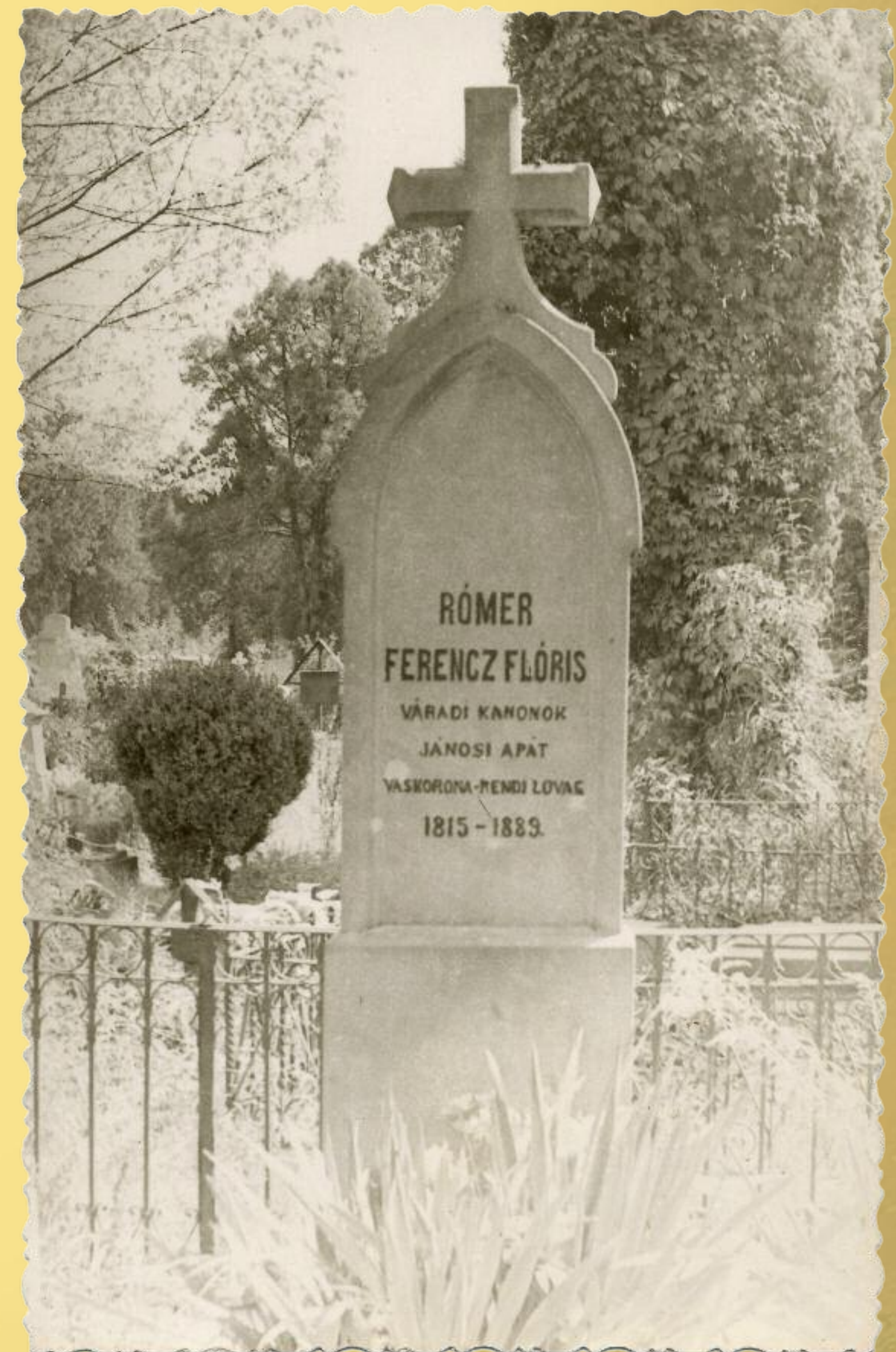
1871. május 17-től az MTA rendes tagja lett.

1872-től tagja volt a Műemlékek Országos Bizottságának.

1873-ban Xántus Jánossal és más neves tudósokkal együtt előkészítették az 1873-as bécsi világkiállítás magyar anyagát. Rómer és Xántus gyűjtéséből állt össze az a néprajzi anyag, amely aztán a mai Néprajzi Múzeum alapját is képezte. Tagja volt az Állatkert alapító bizottságának is. (12. kép)

1874-ben a bencés rendből kilépve a besztercebányai egyházmegye papja, jánosi c. apát lett, püspöke Ipolyi Arnold volt.

1876-ban megszervezte a budapesti Nemzetközi ősrégészeti és embertani kongresszust és a hozzá kapcsolódó kiállítást.

14. Rómer Flóris sírköve az olasz temető felszámolása előtt

13. Rómer Flóris fényképe az 1870-es években az Illinger műteremben (Rómer Flóris Művészeti és Történelmi Múzeum, Helytörténelmi gyűjtemény)

1877-ben nagyvárad kanonok lett, ekkor lemondott egyetemi tanárságáról. Javaslatot tett az 1872-ben megszüntetett céhek iratanyagának és tárgyi emlékeinek megmentésére.

1882–83-ban feltárta Nagyváradon Szent László templomának romjait a várban.

1889. március 18-án hunyt el, sírja Nagyváradon található.

„Romert sokan, Floriánt csak kevesen ismerik”

Csécs Teréz könyvtáros
Rómer Flóris Múzeum, Győr